

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Južna železnica in nesreče na njenih progah.

I.

Dr. D. B. T. V Gradcu, 1. januarja.

Kdor prebira najrazličnejše časopise in zlasti, kdor ima priliko občevati z železničnimi uslužbenci, ta ve, da se na progah južne železnice dogaja izredno veliko nesreč, in da se te nesreče od leta do leta množe. Širšemu občinstvu pa je o tem kaj malo znano. Korespondenčne pisarne in veliki dnevniki so več ali manj vsi odvisni od kapitala, indirektno odvisni torej tudi od južne železnice. O manjših nesrečah sploh ne poročajo, pri velikih nesrečah pa, katerih zamolčati ne morejo, trudijo se deloma po komunikacijah južne železnice, deloma z lastnimi članki in noticami odvaliti vso odgovornost od železnične uprave in jo zvaliti na kako elementarno silo ali na kak slučaj, za katerega nihče ne more biti odgovoren. In vendar je vzrok teh množičnih nesreč jedino le malo vredna, do cela nezadostna administrativna in tehnična organizacija južne železnice.

V preteklih božičnih praznikih pripetile so se na glavni progi južne železnice tekom dveh dni tri strašne nesreče. To nas je navdalo z željo, seznaniti čitatelje „Slovenskega Naroda“ in tako slovensko občinstvo sploh s člankom, ki ga je nedavno tega priobčil dr. Viljem Ellenbogen v deloma prav izvrstno redigiranem dunajskem periodičnem listu „Die Fackel“. Dr. Ellenbogen je jeden najdelavnejših in najinteligentnejših političnih voditeljev socialno-demokratske stranke. V tem slučaju pa se ni poslužil centralnega organa svoje stranke; saj ni hotel razložiti žalostnih razmer pri južni železnici svojim somišljenikom, kateri jih iz stalne rubrike socialno-demokratskih listov le predobro poznajo. Obrniti se je hotel do širšega občinstva in je torej svoj članek objavil v imenovanem listu, ki je — jedini izmed vseh dunajskih časopisov — v vsakem oziru popolnoma neodvisen in ima ravno vsled tega — čeprav obstoji šele jedno leto — izredno veliko število naročnikov. Dr. Ellenbogen pravi v uvodu, da ne govori kot strankar in politik, temveč kot jeden onih 17 do 18 milijonov ljudi (1896. leta: 17,169,275 oseb), ki jih vsako leto prevaža južna železnica, da govori v imenu trgovcev, uradnikov, častnikov in delavcev, ki se morajo posluževati njenih prog, v imenu veselih izletnikov, ki poletijo tja in sem, in ki vsi niti najmanj ne slutijo, da jih povsodi na južni železnici obdaja smrtna nevarnost, ter piše nadalje:

„Znano nam je tako po priliki, da se na progah južne železnice dogaja leto za letom mnogo nesreč in sicer poleg velikih, pri katerih ponesreči morda kak bankir, in o katerih vsled tega poročajo časopisi, nebroj manjših, ki uničijo k večjemu življenje par siromašnih prevoznikov in delavcev, kateri se vsled tega zamolčijo javnosti in morda komaj naznanijo zavarovalnicam proti nezgodam. Ker v vseh teh slučajih iščejo državni pravdniki krivce le v najnižjih in najubožnejših slojih železničnega osobja in sodišča dotičnike navadno tudi obsodijo, ne občutijo prezidenti upravnega sveta, generalni direktorji in inšpektorji nikake odgovornosti in ostanejo mirnega srca. Saj se njim nič ne zgodi, če skuša javna vest v osobi državnega pravdnika pridno kaznovati nižje in najnižje uslužbence.

In tako zamore baron Chlumecky s svojimi akcionarji spraviti v blaženi nedotakljivosti v žep malenkostnih 17 do 18 milijonov čistega dobička, (1896. l.: 17,828,291 gold.), katerega mu z zadačo lastnega življenja pomaga pridobiti železnično osobje in potujoče občinstvo, od laškega zidarja pa do ekscelecne in knežjih visokosti.

Pred nekaj leti bil je o priliki grozovite nesreče pri Göttingu (Pri Göttingu pozabil je železnični čuvaj, ki je bil 23. uro v službi in je v svojem prostem času neprestano stregel bolno soprogo, zapreti zagrajo. Čez železnični tir se pripelje kočija z veselimi izletniki, kar pridrdra vlak, razdere kočijo in smrtno rani kočijaža in izletnike) blizu Gradca obdolžen in od sodišča oproščen čuvaj južne železnice, ker so poklicani zaravniki in drugi zvedenci jednoglasno izjavili, da se pri čuvaju v 23. uri službene dobe nikakor ne more pričakovati natančnega funkcioniranja možgan in čutov. Takrat pravega krivca niso dalje iskali. Menda so bili elementi in pa volja božja — katerih vendar nikdo ne more obtožiti — vzrok, da je bila zagraja pri Göttingu takrat odprta. In vendar, če bi bilo javno oblastvo tedaj vzrok nesreče vsaj tako pridno iskalo, kot v marsikaterem mnogo manj važnem slučaju, bi moralo priti na to, da južna železnica tako dolge službene roke, ki nesreče direktno izzivajo, zapoveduje, da so 24- in 36urni službeni roki v nekaterih kategorijah osobja stalna uredba. Kot glavno pričo zamogel bi bil citirati državni pravdnik trgovsko ministristvo, ki je 8. julija 1875 izjavilo v neki naredbi, da je 36urna službena doba dopustljiva. Molčim naj o tem, je li bi v tem slučaju državni pravdnik ne bil imel povoda, uljudno povabiti trgovsko ministristvo, naj se zraven upravnega vodstva južne železnice usede na zatožno klop. — Sedanji minister Wittek izrekel je pozneje jedenkrat željo, naj se službeni čas skrajša; toda ta želja se do danes še ni uresničila.

Osobje južne železnice kaj dobro pozna smrtno nevarne prometne razmere na pojedinih progah. Čudno pa je, da puščajo uradniki generalne inšpekcije avstrijskih železnic, ki pridno čitajo strokovni list socialnodemokratskih železničnih uslužbencev, popolnoma v nemar vsa poročila o protipostavnem izvrševanju prometa. Čudno je, da se ne spominjajo dejstva, da je pred dvema leti — ko so uslužbenci vodili vlake natančno po inštrukcijah — popolnoma zastal ves promet, čudno, da ne vedo nič o tem, da je 68 uslužbencev južne železnice javno in slovesno izjavilo generalni direkciji, da odklanjajo vsako odgovornost pri — tako lahko mogočih — nesrečah. Tudi izvanredno veliko število nesreč v preteklem letu ni bilo v stanu provzročiti le najmanjše predrugečbe prometnih razmer pri južni železnici. Tako svete in nedotakljive so tantijeme in dividende barona Chlumeckega in njegovih družabnikov!

Nezadostno število uslužbencev, slabo plačilo in dolgi službeni roki osobja, premajhni in preozki kolodvori, tehnično napaden obris nekaterih prog (proti predpisu preozki tuneli in mostovi), slaba kakovost nadzemskih proginih stavb, nezadostno število lokomotiv in vagonov, površna kontrola in odurna štedljivost pri najvažnejših prometnih potrebščinah stavljajo že pri normalnih razmerah življenje tisočev in tisočev v nevarnost! Kaj pa šele, če se promet izvanredno pomnoži in poveča! Kaj potem, ko zamore južna železnica spolnje-

vati že pri normalnih razmerah svoje dolžnosti le s tem, da neprestano krši vse mogoče predpise in postave!

V zadnjih mesecih se je promet v istini izvanredno pomnožil in povečal. Vsled mnogih povodenj lanskega leta morala se je c. kr. državna železnica posluževati južne železnice kot pomočne proge. Posledice te izvanredne pomnožitve prometa čutili smo še pred kratkim. Da potujoče občinstvo sprevidi, v kako veliko nevarnost se poda, kadar se mora posluževati južne železnice, naj navedem naslednja dejstva:

Vsakomur znane „normalne“ zamude 2–4 ur postajajo tako velikanske, da bi nihče tega ne verjel. Vlaki, ki se navadno vozijo 7 ur, rabijo 20–40 ur. Mej Gradcem in Mürrzuschlago rabijo vlaki:

Vlak	normalna doba vožnje		sedaj
št.	ur	minut	ur
129	8	11	20
191	11	43	do 32
131	8	40	" 28
133	12	—	" 30
135	12	—	" 30
127	12	—	" 30

Od Mürrzuschlaga do Dunajskega Novega mesta rabi tovorni vlak 36–40 ur, od Dunajskega Novega mesta do Gloggnitza 16 ur, od Celja do Ljubljane mesto 4 ur 15 ur, od Maribora do Ljubljane mesto 12 ur 30 ur, od Lienza do Franzensfeste (107 kilometrov) 40 ur itd.

Kako je to mogoče? Ker obtičijo vlaki vsled nedostajanja tirov v postajah in na progah. Na postajah so tiri razven jednega ali dveh popolnoma natlačeni z vlaki. Treba je tedaj največje previdnosti, da se preko postaj vozeči vlaki spravijo na pravi tir, in ker je poleg tega še treba prevažati in ranžirati tovrne vlake, morajo vlaki čestokrat čakati v prejšnji postaji ali še dalje od zadaj toliko časa, da postane kak tir prost. Velike in važne štacije namreč nimajo posebnih kolodvorov za sestavljanje in ranžiranje vlakov, kar bi bilo neobhodno potrebno, in vsled tega so v Ljubljani, v Zidanem mostu, v Celju in Brucku vsi tiri popolnoma zastavljeni z vlaki in posameznimi vagoni. Prihajajoči vlaki ne morejo v postajo, odhajajoči ne iz nje. Mej Bruckom in Mürrzuschlago mora se eden in isti vlak umakniti 10–18krat z enega tira na drugega. Industrialne postaje vsled teh razmer ne morejo odpraviti svojih vagonov, tovari se kupičijo in najmanjše postaje kot Laški trg, Sava, Litija, Kresnice, Laze, Zalog izgledajo kakor vojaška skladišča za časa vojske. Na progi Gradec-Köflach že primanjkuje premoga. Nekateri vlaki morajo po 24 ur čakati na zaukaz, kaj naj se ž njim zgodi; pri tem pa ne stoje mirno, temveč se dobrovoljno premikajo sem ter tja po vseh tirih postaje, da se zamorejo umikati drugim vlakom. Da, celo na prosto progo pošiljajo vlake, ker na postajah nimajo več prostora. Mej Bruckom in Kapfenbergom stoji zaporedoma šest vlakov, tako da ima ta proga začasno le en tir. Isto godi se mej Mürrzuschlago in Langenwangom in drugje.

Tako je lahko umevno, da se vozovi in pred vsem lokomotive izvanredno in protipostavno izrabljajo in izkoriščajo. Dan na dan se kurijo in prevažajo in čisto se pripeti, da se po 6 do 8 tednov ne osnažijo in ne popravijo, kar bi se normalno moralo zgoditi vsaj vsaki teden. Velika je

vsled tega nevarnost, da počti kak kotel na prostej progi, tem bolj ker so vlaki navadno protipostavno preobloženi s tovari.

Primanjkuje pa tudi službenega osobja. Ker sprevozniki vsled vedne zamude vlakov predolgo izostajajo, morajo vlaki v postajah, v katerih so namestuje osobje, čakati po 3 do 4 ure na sprevoznike in ti so potem čezmerno utrujeni. In ker so uslužbenci jedne proge do zadnjega moža v službi, jemlje se v zajem osobje drugih, manj frekventiranih prog. Tako se vozi občinstvo in se prevažajo tovari z vlaki, katerih vodniki proge niti ne poznajo. „To nič ne de, Vi morate iti na vlak, mi nimamo sicer nikogar“, tako ali slično je dejal višji prometni uradnik, ces. svet. Wunderbaldinger uslužbencu, ki se je branil voziti po neznani mu progi. In zagrozil mu je ob jednem, da ga sicer odpusti iz službe! Toda včasih primanjkuje celo teh, saj splošno izvedenih uslužbencev. In tedaj vzamejo se na pomoč neizvedeni in neizkušeni možje, zavračaji, da celo taki, ki niti signalov ne poznajo, zidarji, dninarji, kmetje (na pr. v Lienzu) in porablajo se celo ponoči na nevarnih, strmih progah in v postajah kot nadziratelji ogibalšč. Tak vrl kmetič je bil nedavno tega kaj začuden, ko se je zaman trudil premakniti ogibalšč in se je to naenkrat samo umaknilo — sam vrag je moral tu pomagati! Kako neki naj bi tirolski kmetič kaj vedel o kladnem sistemu in o centralni regulaciji ogibalšč!

Lahko je umevno, da je osobje pri takih okoliščinah nad vse utrujeno. Dvomim pa, je li le najmanj slutijo veliki akcionarji in bančni direktorji, ki se vozijo v Opatijo, koliko časa je prav za prav v službi sprevoznik. Da so delavci, ki prevažajo vagone, v Brucku in Zidanem mostu po 24 ur, skladiščni delavci v Trbovljah po 36 ur, uradniki čisto po 24 in še več ur v službi, to je tako rekoč malenkost! Sprevozniki vlakov na štajerski glavni progi so po 35 do 46 ur neprenehoma v službi: po 8 do 12 urnem počitku nastopijo zopet 35 do 40 urno službo in po daljnih 7 urah počitka grejo zopet na delo. Nekateri uslužbenci so po 80 ur zaporedoma — s kratkimi premori — v službi. 114,2 kilometrov dolga proga Matzleinsdorf-Mürrzuschlago zadržuje sprevoznike za 4 do 5 dni od doma. V postajah, v katerih se sestavljajo in ranžirajo vlaki, nastaja iz normalnega hitenja prava pravcata gonja. V Ljubljani prevažajo delavci mej opoludanskim zvonjenjem s klobuki v roki vagone — to je njihova molitev. Za kosilo imajo 5 do 6 minut časa na razpolago — tako dolgo namreč traja pot do žene, ki prinese v košari kosilo in nazaj. Za malico jemljejo si mej prevažanjem kruha iz žepa. In v postajah, v katerih se namestuje osobje, čaka te nad vse utrujene ljudi „počitek“ v umazanih, mrzlih, natlačeno polnih kasarnah, v katerih zamorejo k večjemu stati, kaj šele ležati in spati.

Da pri takih razmerah prometni uradniki ne pridejo ob pamet, je res čudno; nikakor pa ni čudno, če postanejo zbegani in si včasih ne vedo pomagati. Tako čaka v Špitalu ob Semeringu vlak dve uri na zaukaz prometnega uradnika. Zaman opominja vodnik vlaka s signali, zbegani in utrujeni uradnik je nanj popolnoma pozabil. V Meidlingu zapove uradnik, naj se neki vlak prepelje v Matzleinsdorf. Ta vlak sreča na progi osobni vlak južne železnice, za tem osobni vlak dunajske mestne železnice in

končno posamezno lokomotivo. V vseh treh slučajih se je komaj preprečila strašna nesreča.

V Ljubljani, 3. januarja K položaju.

„Wiener Zeitung“ je objavila sankcijo v delegacijah sklenjenega proračunskega provizorija za skupne stroške, nadalje zakon z dne 27. decembra 1899 glede odprave časniškega in koledarskega kolka, cesarsko naredbo glede proračunskega provizorija do junija 1900 temeljem § 14, pismo cesarjevo, ki določa kvoto za skupne državne potrebine in sicer za Avstrijsko 66⁴⁶/₁₀₀ za Ogrsko 33³⁴/₁₀₀, nadalje cesarsko naredbo glede razdelitve užitnin in končno še nekaj novih določb gledeolkov in raznih taks. Glavno pozornost vzbujajo novodoločena kvota, ki je po odračunu 2% precipua postavljena za pol leta na razmerje 65:6:344. S tem je naloga Wittkovega provizornega kabineta dogana in baje že tekom 14 dni pride na krmilo zopet novo poluradno ministrstvo, ki bo imelo edino dolžnost doseči spravo med Čehi in Nemci. Šele ko se ta dožene, pride na čelo Cislitvanije parlamentarno ministrstvo in se skliče državni zbor. Bodočemu poluradnemu ministrstvu bo predsedoval menda bivši minister notranjih del dr. pl. Koerber ali pa baron Gautsch. Dunajski listi trdijo tudi, da pokliče cesar v to pravno ministrstvo take politike, četudi uradnike, ki so sodelovali bodisi v parlamentu bodisi kot ministri že l. 1889/90 pri češko-nemških spravniških konferencah. Baje so to Schönborn, Steinbach, Bacquehem in drugi. Krona ni doslej še ničesar določila nego hoče počakati, da se završe delegacije. Takrat se tudi določi, ali ostane sedanji Wittkov kabinet še nadalje provizorno, to je med deželnozborskimi zasedanjem ali odstopi takoj. Vsekakor pa se morajo cislitvanski narodi že danes veseliti, da bodo imeli priliko v l. 1900 čitati listo vsaj še dveh novih ministrstev. Značilno za naše razmere je, da avstro-ogrski vojni minister pl. Krieghammer te dni v Budimpešti med sejo ogrske delegacije ni vedel, kdo je sedanji avstrijski finančni minister. In ko mu je neki ogrski minister povedal, da je glavar avstrijskih financ sedaj Jorkasch-Koch, je dejal Krieghammer: „Gospodje se menjajo tako naglo, da človeku res ni možno zapomniti vseh njihovih imen“.

Iz Srbije.

Beligradski dopisnik berlinske „Kreuzzeitung“, piše da namerava kralj Aleksander, ko se vrne iz Niša v prestolico ali vsaj do 20. svečana, t. j. do dne proklamacije Srbije za kraljestvo pomilostiti vse ali večino radi veleizdajstva in zarote obsojenih radikalcev. Pomiloščenje je sklenil kralj baje sam, brez tujega vpliva. Dopisnik trdi, da bi bil pomilostil radikalce že prej, ako bi dunajsko časopisje ne bilo priganjalo k temu.

Vojna v Južni Africi.

Za novo leto so dobili Angleži nekaj veselih poročil z južnoafričanskega bojišča. In sicer so imeli srečo v Kaplandiji. Pri Dordrechtu so Angleži z uspehom zavrnili napad Burov, pri Colesbergu pa so Angleži Bure celo premagali in zapodili v beg. General French je poročal o tej svoji zmagi v London z običajno gostobesednostjo, iz katere pa ni razvidno, koliko je bilo Burov in koliko Angležev, niti kakšne izgube so imeli prvi in drugi. Dejstvo pa je venderle, da je danes Colesberg v angleških rokah. V Londonu so te vesti seveda sila veseli, in svet jim to tolažbo prav od srca privoščil. V Natalu pa so bili Angleži na Silvestrov večer pri Freru dvakrat zapored tepeni, ko so hoteli prodirati. Buri se ne dajo pregnati z gore Inhlawe južno od reke Tugela. Buri so sedaj že na obeh straneh reke, ki je vsled neprestanega deževja v zadnjem času hudo narastla. Izpred Mafekinga se poročila, da so poskušali Angleži vzeti Burov neki top, a da so jih Buri zavrnili s krvavimi glavami. Izgube so imeli jako velike. Med ranjenci je tudi sin angleškega premier-ministra, Edward Cecil Salisbury. V Ladysmithu imajo sušo, a tudi živeža primanjkuje, tako da je položaj čim dalje resnejši. No, Buri pred mestom so pri tem najboljše humorja, zato so vrgli Angležem v Ladysmith za novo leto dve granati, v eni so bile čestitke, v drugi pa — plumpuding-potica. — Iz poročila o

položaju Bullerja, katerega je priobčil „Standard“, je razvidno, kako velikanske težave delajo Buri Angležem, ki stremijo že mesece in mesece za tem, da bi osvobodili Ladysmith. Poročilo sklepa z besedami: Pod temi razmerami bode bitka radi tega mesta najljutejša in bo imela bržčas največje posledice za vso vojno. — Angleški listi so za novo leto raznesli rojakom v tolažbo tudi laž, da se oranjeski Buri odtežajo Transvaalcem, da jih v kratkem zapuste, in da je predsednik republike Oranje, Steyn zblaznel. Poslanik državnice Oranje v Haagu, dr. Müller je to laž takoj ovrgel.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. januarja.

— **Politika v šoli.** Takoj prvi dan po počitnicah je dobila naša mladina višje gimnazije nove, izredne duševne hrane. Pitali so jo s pastirskim listom. Katehet je dobil bržčas ukaz od škofa, da naj tudi on svojim ovčikam prepove branje „Slov. Naroda“, „Zvona“ itd., pomislil pa ni, da ljubljanska sedanja višja gimnazija še nikakor ni škofov konvikt, in da sedanji gimnazijci še niso tiste butice njegove šole. Po škofu je tedaj prišla politika že v šole! Saj so se vendar priporočali listi, ki se ne strinjajo z „Narodovo“ politik! Katehet in seveda tudi škof imata polno upanja, da sta sejala na rodovitna tla svoje nauke puhlega in strastnega pastirskega lista! A tudi v mladini ne bode višji pastir pridobil mnogo prijateljev, pač pa nasprotno!!

— **Kako sodijo katoliški duhovniki o prisegi in o častni besedi.** Včerajšna graška „Tagespost“ objavila je pod naslovom „klerikalna morala“ odlomek članka, ki ga je spisal monsignore Valentinelli, kanonik tridentinske škofije in člen tirolskega deželnega šolskega sveta. Na južnem Tirolskem ustanovila je namreč klerikalna stranka neko katoliško učiteljsko društvo, za katero marljivo lovi členov. Da se uprejo tej agitaciji, dali so si mnogi značajni napredni učitelji častno besedo in so si prisegli, da ne vstopijo v to društvo. Na to priobčil je imenovani monsignore v listu „La scuola popolare cattolica“ članek, v katerem pozivlje učitelje, naj vsejedno pristopijo društvu, češ, da njihova nasprotna prisega nima nikake veljave. V tem članku, ki nas živo spominja časov najhujše jezuitske morale, govori ta častitljivi monsignore o tej zadevi sledeče: „Taka obljuba in naj je pismena, da, celo ukrepljena s prisego, je popolnoma neveljavna, brez vsake vrednosti in ne nalaga nikake moralne dolžnosti, ki spolniti. Da, kdor tako pismeno obljubo raztrga na kosce pred onim, kateremu jo je dal, kaže celo posebno značajnost in posebno neodvisnost mišljenja. Učitelji moralne teologije definirajo namreč obljubo kot prostovoljno in premišljeno, očitno zavezo, spolniti kako sploh mogoče postavno in pošteno dejanje. Iz te definicije razvidno je jasno kakor sonce, da je obljuba, ne pristopiti katoliškemu učiteljskemu društvu, neveljavna; in da ne nalaga nikake moralne dolžnosti. Komu namreč ni znano, da se je ta obljuba večinoma izsilila z najrazličnejšimi prevarami, z vsiljivostjo in s slepenjem, da tedaj nima na sebi značaj prostovoljnega predurka in presodka, ki je bistveno potreben pri vsaki obljubi, in ki jedino zamore nalagati moralno zavezo. — A tudi če pripoznamo, da so jo mnogi učitelji storili prostovoljno in premišljeno, ne more ta obljuba nikogar moralno vezati, ako njen predmet ni kako postavno in pošteno dejanje, če se kdo zaveže, da ne pristopi društvu, katero zasleduje najplemenitejši smoter, odgajati mladino v krščanskih načelih, društvu, ki je škofu zelo pri srcu, in ki je blagoslovljeno od namestnika Kristusovega? Dejal sem, da ta obljuba ne more moralno vezati tudi tedaj, če je storjena pismeno ali ukrepljena s prisego, kajti moralna teologija izreka načelo, da je prisega odvisna od njenega predmeta; če je tedaj predmet neveljaven, je tudi nanj nanašajoča se prisega neveljavna. . . .“ — Izrek, da je nepošteno in nepostavno dejanje, če se kdo zaveže, da ne pristopi katoliškemu učiteljskemu društvu, je kaj karakterističen za zlobno naivnost naših dušnih pastirjev. „Tagespost“ dostavlja, da je dobro, zapomniti si ta članek, ki kaže, kako klerikalci še dandanes

teptajo zvestobo in pravičnost, kedar se jim gre za to, doseči kak teman strankarsk smoter. Mi pa pristavljamo, da so taka načela, kakor jih pridiga častitljivi monsignore Valentinelli, pri naših klerikalcih redna prikazen. Omnia ad maiorem Dei gloriam!

— **Deželnozborska volitev na Goriškem.** Za deželnozborski mandat slovenskega veleposestva na Goriškem so tudi Lah postavili svojega kandidata in sicer grofa Lanthierija. Če store slovenski veleposestniki svojo dolžnost, mora grof Lanthieri žalostno pogoreti.

— **Za višjo dekliško šolo** je naučno ministrstvo dovolilo za l. 1900 mestni občini ljubljanski državnega prispevka 2000 kron.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** V petek, dne 5. januarja igra se drugičkrat na slovenskem odru klasična igra, Shakespearejev „Hamlet“. V soboto, dne 6. januarja (sv. treh kraljev dan) ste dve predstavi pri popoludanski, ljudski predstavi igra se ob izredno znižanih cenah „Kmet milijonar“ (začetek točno ob 3. uri), zvečer uprizori se pa po večletnem prestanku igra „Chonchon“ ali „Materin blagoslov“.

— **Slovensko gledališče.** Kakor se vidi, je imela intendantca srečno roko, ko je spravila „Netopirja“ na oder. Sinoči je namreč privabil v gledališče spet toliko občinstva, da so bili vsi prostori razprodani, in da so morali postaviti v parter stole. Da je bilo občinstvo tudi s „Netopirjem“ zadovoljno, to je pričalo preglasno in neprestano ploskanje. Saj pa so igrali vsi — tako v glavnih kot v postranskih vlogah — z ognjem in s potrebno živahnostjo, da jim moramo izreči vso pohvalo. Opereto je vodil s priznano točnostjo tudi to pot g. Benišek. „Netopir“ bo nemara še večkrat napolnil gledališče.

— **Občni zbor „Sokola“** ne bo v petek dne 5. t. m. — kakor smo naznanili nedavno — ker je ta dan slovenski gledališki dan. Ker so tudi bodoči prazniki z raznimi narodnimi vesellicami in gledališkimi predstavami zastavljeni, se bode dan občnega zbora členom pravočasno dal na znanje.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** je zborovalo 30. t. m. Na dnevnem redu so bila poročila, tajnikovo, blagajnikovo in knjižničarjevo. Dosedanji predsednik dr. Keesbacher je bil imenovan častnim členom. V odbor so bili izvoljeni gg. primarij dr. Šlajmer predsednikom, dr. Bock podpredsednikom, dr. Gregorič, blagajnikom, asistent dr. Jenko knjižničarjem in asistent dr. Kraje tajnikom. Društvo se je izreklo, da pristopi bodoči rešilni postaji v Ljubljani, in da se bo časopisje društvnikom na dom donášalo. K sejam se bode prihodnje potom časopisov vabilo. Glavnica Löschner-Maderjeve ustanove znaša 26.000 kron.

— **„Glasbena Matica“.** Čestitim členom pevskega zbora „Glasb. Matice“ naznanja se, da je prihodnja redna pevska vaja jutri, v četrtek dne 4. januarja in sicer za ženski zbor ob pol 7. uri in za moški zbor ob 8. uri zvečer. Drugi letošnji koncert namerava se prirediti v nedeljo 14. t. m. Odbor.

— **Jour-fixe slovenskega umetniškega društva** je danes, v sredo ob 8. uri zvečer v spodnjih prostorih „Narodnega doma“, na kar se opozarjajo člani. Gostje dobrodošli!

— **„Slovensko trgovsko pevsko društvo“.** Št. Peterska moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda prirediti skupno v korist družbe svojo veselico v nedeljo dne 7. t. m., pri kateri bo „Slovensko trgovsko pevsko društvo“ sodelovalo. Z ozirom na to se prosijo vsi gosposdije pevci, da se glavne pevske skušnje jutri v četrtek točno ob pol 9. uri zvečer udeležiti blagovolijo.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je vstrajno delujoča šentjakobsko-trnovska ženska podružnica v Ljubljani po svojih marljivih činiteljicah: gospe prvomestnici Ivani Zupancičevi in gđ. blagajničarici Jelici Lozarjevi 30. m. m. vročila 800 kron, in sicer: 200 kron pokroviteljnine gospe posestnice Ivane Accettove, 400 kron udnine in 200 kron podružnične pokroviteljnine. Pokroviteljnost je podružnice št. XIII. bo zastopala gospa županja Milica Hribarjeva. Ta vrla podružnica je v preteklem letu vplačala že 1400 kron. Slava podružnici in nje rodoljubnim društvencam ob njihovih po-

žrtvovalnem delovanju za vzgojo in pouk slovenski deci! — Družbi v korist so nabrali odkupnine od novoletnih voščil: vč. gosp. mestni župnik Ivan Tomažič v Škofji Loki 80 kron, gospa Marija Pirc v Kranju 64 kron in gospa Marija Gruntar v Ribnici 40 kron 60 vin. (Imena se objavijo o priliki). — Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Iz Šmartna pri Litiji** se nam piše: Pri nas živimo v španjolskih razmerah. Kardinal Lavrenčič nas pri zgradbi velikanske katedrale, koja je pričel graditi brez konkurenčne razprave, in katera baje ne bode dosti manjša od Šenpeterske cerkve v Rimu, s tlako in drugim obiranjem tako tepe, da se nam izza nohtov kar kri cedi. Vsi se zdihovaje povprašujemo, bi li za naše razmere ne zadoščala ponižnejša stavba, dobro vedoč, da je naš ljubi Odrašenik, prišedši na svet, zadovoljil se še celo s ponižnim hlevčkom! No pa gospod kardinal niso hoteli, in zida se velikanska cerkev, prav kakor bi se v obližju Šmartna kje zlato kopalo! In cesarske oblasti ne vidijo ničesar, dasi se nam godi, kot se je godilo Izraelcem v Egiptu. Sedaj pa primaršira še velemodri občinski odbor, ter sklene v svoji seji dne 9. oktobra na kardinalov predlog, da imajo v Šentvidu v bodoče mej sveto mašo zaprte ostati vse gostilne in prodajalnice, in da ima gospod alkade Breznikar strogo paziti na to, da bode pač gotovo vsaka gostilna in vsaka prodajalnica zaprta med sveto mašo. Če prideš, blagi tujec, odslé v Šmartno pri Litiji, pa bode v katedrali ravno sveta maša, ostati boš moral v blatu, ker bodo vse gostilne strogo zaprte! Čisto v Španiji smo, ter uživamo krasno Babilonsko sužnost! Oj ti ljuba državna avtoriteta kako si pač neznatna, če te hočejo duhovniki v stran potisniti!

— **Slab „ofer“.** Iz Zagorja ob Savi se nam piše. Za sv. Štefana dan bilo je pri nas oznanjeno darovanje („ofer“) zjutraj pri maši in ob 10. uri za tukajšnjega družega kapelana, ker je njegovo materialno stanje res vsega usmiljenja vredno. Ker daruje običajno prvo mašo naš „veliki“ kapelan Škrjanec, ustopil se je ta kraj altarja ter čakal darovalcev. A čakal jih je zaman, bilo ni nikogar. Videti je bilo le sumljivo šepetanje, drezanje in porogljivih posmehov po cerkvi. Deseto mašo daroval je g. Hybašek sam in sedaj je bilo videti res obilo ljudstva pri darovanju zanj, mej njimi celo „brezvercev“. Gotovo pa bi se bilo še to bolj obneslo, da nimamo tu politikujočega kapelana Škrjanca, kateri si je s svojim postopanjem provzročil nejevolje in mržnje. Le svojemu mnogo bolje plačanemu kolegi ima se toraj g. Hybašek zahvaliti, da je izostal marsikak penez zanj. Dobro se še gotovo spominja g. Hybašek, da so mu svoj čas v bolezni zbirali takozvani „brezverci“ kar po gostilnah, uvidevši njegovo res veliko potrebo. Sicer pa nam ni nikakor umljivo, po kaki pravici se pri nas oznanja „ofer“ za kapelane pri tako ogromnem cerkvenem bogastvu? Svoj čas poročali smo o žalostnem vsprejemu g. knezoškofa Jegliča, potem o kolekturi Škrjančevi in sedaj zopet slučaj splošne ljudske mržnje, ko morajo še nedolžni trpeti. A vse to še ne odpre gotovim merodajnim krogom oči, kam plovejo gotovi novodobni duhovski srboriteži. Le tako dalje!

— **Iz Polzela** se nam piše: Dne 30. novembra m. l. smo imeli na Polzeli občinsko volitev, pri kateri se je pokazalo, da občinski tajnik, ob enem mežnar in orglar, še volilnih listov ni zmožen postavno in brezgrešno sestaviti. Volitev je bila tedaj ovržena. Bližamo se torej k drugemu občinski volitvi. Volilci! Volite pravične, modre, značajne, resnicoljubne in nesebične može, kateri so za splošno blagostanje in za srečo celega prebivalstva vneti. Sebičnikov pa, kateri le za svoj trebuh in za svoj žep skrbijo, kateri Vam z eno roko v nebesa kažejo, z drugo roko Vam pa globoko v žepe segajo se mastijo in redijo, da jim je že vsaka suknja pretesna, nikar ne volite. Pri dosedanji občini smo vsaki letni čas nove sramote prestali in pretrpeli. V spomladanskem času je imela občina s svojim učiteljem pogubonosno tožbo, ker ni hotel o misioniskem času svoje hudobije obelodaniti. Njegova hudobija obstoji v tem, da našo mladino k bogoljubnemu življenju nagiba. Letni čas smo doživeli tožbo zoper tajnika, kateri sicer vrv nosi, pa volilnih

istov sestaviti, z denarjem uradovati in postopati ne zna. Jesenski čas smo pa mogli zastopati voliti, ker so bili dotični volilni listi nepostavni sestavljeni. Prestali smo tedaj eno sramoto za drugo. Da se pa to več ne zgodi, volite nesebične moše, kateri imajo vsaj nekaj šolske omike, in so od duhovnikov čisto neodvisni.

Pristni kmetijski prijatelj.

— **XXII. občni zbor čitalnice v Šiški** je bil 31. decembra. Novoizvoljeni odbor šišenske čitalnice je sledeči: Fran Drenik, prvomestnik; Anton Javoršek, namestnik; Ivan Suwa, blagajnik; Anton Rojina, tajnik; Ivan Škarjovec, knjižničar; odborniki pa: Leopold Burja, Viljem Maurer in Josip Zakotnik. Gospoda Jančigaj ml. in Drag. Mohar odborništva nista več sprejela. Tudi g. Fr. Drenik — ki načeluje društvu že 20 let — je želel dobiti naslednika, a občni zbor je dosedanjega predsednika znova soglasno izvolil. Društvo je gospodarsko shajalo in si ugled ohranilo. Družabniško in književno gibanje je zadovoljilo. Novemu odboru je priporočena priredba veselice za Ciril-Metodovo družbo in Prešernov spomenik. Nada, da bi se zgradil „Vodnikov dom“ do 25letnice, je otemnela, ker so imele mnoge prošnje za podporo, premalo uspeha. Odbor ima nalogo in pravico sedanje stavbišče prodati, toda le proti dobrim pogojem. Topla zahvala se je izrekla mestnim članom in ljubljanskemu občinstvu za podporo, ter pevskega društva „Slavec“ za sodelovanje pri veselici dne 6. avgusta. Čitalnica ima 106 članov. Knjižnica šteje 1400 zvezkov. Minolo leto se je bralo 800 knjig. Zgradbeni fond znaša 387 gld. 60 kr. Čitalniška in pevska blagajnica zmoreti 38 gold. 87 kr. Društvo nima namena bogateti. Če shaja, dovolj je. Glavno je, če doseže sicer kulturni smoter. Šiška ima sedaj štiri društva na narodni podlagi. (Čitalnica, požarna bramba, Ciril-Metodova podružnica in kmetijska podružnica). Dobro je tedaj zastavljena. Če bodo našla društva dovolj podpore, mogoče jim bo z uspehom delati.

Iz Celja se nam piše: Našega župana nadobudni sinček Gustav Stieger ml. bil je svoj čas obsojen, ker je v mestnem parku izžvižgaval slovenske dame, med temi gospe Ido Bašovo in Adelo dr. Dečkovo, na 30 gld. globe po § 491. kaz. zak. Dne 30. decembra t. l. bila je vzklicna obravnava ter je okrožno sodišče celjsko omenjeno sodbo v popolnem obsegu potrdilo. Iz tega torej sledi pouk, da tudi „mogočnega“ župana celjskega zarod mora se dostojno obnašati. Ravno isti sin celjskega župana ima pa že novo obravnavo. Isti je namreč v družbi večje druhal sinov raznih celjskih nemških „gospodov“ se postavil pred stanovanje g. A. Žimniaka, kjer je napravila ta druhal skoraj četr ure trajajočo „podokenco“. „Počaščen“ g. J. Žimniak je pa vložil tožbo, in tako bode ta celjska mladina svoj koncert pred sodiščem zagovarjala. Krtačar slavni Hans Sager je dne 9. avgusta napadal sodiščnega pristava g. dr. Kranjčiča, mu zastopil pot, da ne bi smel naprej iti, ter ga konečno zavratno napadel z gorjačo, pri čemer mu je razbil razpeti dežnik. Okrajno sodišče ga je obsodilo za to na 8 dni zapor, a okrožno sodišče mu je vsled vzklica dne 30. decembra l. l. spremenilo kazen tako, da ima plačati kazen 40 gold., eventuelno če ne bi mogel plačati, da bo pihal kašo osem dni. Mož, junak prave celjske nemške korenine, tajil je seveda v prvi in drugi instanci trdovratno, pa zaslišane priče so mu dokazale njegovo dejanje, poskušen protidokaz po slavnostnih celjskih negativnih pričah se je pa izjalovil.

— **C. kr. finančno ravnateljstvo** nas prosi opozoriti vdeležene kroge na razpis c. kr. finančnega ministrstva z dne 1. decembra 1899, števil. 63.965 (ponatisnjen v državnem zakoniku z dne 6. decembra 1899 pod št. 239) glede upeljave novega kolkovnega znaka v kronski veljavi za račune in vozne liste. Ta razpis naznanja: 1. V teku meseca decembra 1899 upeljal se je mesto dosedanjih dveh kolkovnih znakov za natiske računskih golic in v privatnih tiskarnah narejenih vozni listov jednoten kolkovski znak z oznambo vrednosti v kronski veljavi. Za natiske kolkovnega znaka bodisi na računskih golicah, bodisi na vozni listih, ki se rabijo pri prevažanju po železnicah in po notranjih vodah so pooblašteni: Osrednji kolkovski urad (Central-Stempelamt) na Du-

raju, kolkovski urad v Pragi, dohodarstveni in kolkovski urad v Trstu, ekonomatski uradi finančnih deželnih ravnateljstev v Gradcu in v Brnu, glavni carinski uradi v Ljubljani, Lincu, Tropolju, Reichenbergu, Budjovcih in Bolcanu in glavni davčni uradi v Solnogradu, Plzni, Kolínu in Ausigu. 2. Z 1. januarjem 1900 prične dvorna državna tiskarna s časom izdajati vozne liste za železnice z novim kolkovnim znakom. 3. Zaloge računskih golic in v privatnih tiskarnah narejenih vozni listov z vtisnjenim kolkovnim znakom po 1 novč. in po 5 novč. kakor tudi v dvorni in državni tiskarni narejeni vozni listi za železnice, katerih kolkovski znak se glasi na avstrijsko veljavo, se znajo tudi še nadalje uporabljati. Nove golic in vozni listi se torej tem povodom ne bodo izdali, odnosno se ne odtegnejo prometu ter tudi ne zamenjajo. Končno se opozarja na to, da ostanejo določila v razpisu c. kr. finančnega ministrstva z dne 13. novembra 1899 (drž. zak. števil. 230) glede zamene tuzemskih vozni listov stare vrste iz leta 1892 samorazumno neizpremenjena.

— **Centralna posojilnica slovenska** s sedežem v Krškem, kateri se je pridružilo do zdaj 32 okrajnih posojilnic, je imela lani 300.000 kron prometa. Njen organ „Slovenska zadruga“, glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug, izhajal bode tudi v novem letu. Prva številka prinaša raznovrstne narodno gospodarske razprave. List stane na leto 4 krone in se naroča pri omenjeni zadrugi v Krškem.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu decembru 1899 je 130 strank vložilo 29099 gld. 82 kr., 81 strank vzdignilo 16.166 gld. 16 kr., 16 strankam se je izplačalo posojil 10.453 gld., denarni promet 73.566 gld. 76 kr.

— **Bralno društvo „Edinost“ v Središču** ima v nedeljo, dne 7. prosinca, v društvenih prostorih gostilne g. Šinka svoj letni občni zbor z običajnim vspešnim. Začetek ob 7. uri zvečer. Domačini, vzdržite se in pristopite k tako potrebnemu društvu!

— **Za lovce.** V nedeljo dne 31. pr. m. je ustrelil g. Iv. Rihar iz Gor. Logatca na lovu na srne v gornjelogaškem revirju „Košovcu“ jako lepega divjega mačka.

— **Glas iz občinstva.** Na Mestnem trgu se v sedanjem času zelo pogrešajo prelazi. Kdor hoče z jedne strani na drugo, mora iti do prelaza Pod Trančo, ali pa do Špitalskih ulic. Ker so na obeh straneh Mestnega trga velike in obiskovane prodajalnice, bi bilo pač umestno, da se napravi vsaj še jeden prelaz nasproti Krojaškim ulicam, pa ne bode treba ob neugodnem vremenu gaziti blata.

— **Dva vojaka** sta danes ponoči v Kolodvorskih ulicah z besedami napadla tri civiliste in jih zmerjala z barabami. Ko se je eden civilist oglasil in rekel, da niso barabe, je potegnil vojak bajonet in mu z istim prepiral suknjo.

— **V prepiru.** Simon Kunčič na Sv. Petra cesti št. 49 in premogarski hlapec Ivan Raunikan sta se včeraj popoldne sprla radi potice. Ivan Raunikan je hotel „potico malcat“, in to mu je pa Simon Kunčič zabranil, vzel je utež pri tehtnici in ga udaril tako po glavi, da je zadobil težko rano.

— **Zaradi enega jajca dva zoba.** Franc Albrecht, delavec v Cerkvenih ulicah št. 21 je bil našel v poslednjem času v Trnovem račje jajce, katero je bil dal Janezu Šarcu, posestniku v Korunovih ulicah št. 14, da je bode njegova kokla izvalila in se je z njim pogodil tako, da bode raca, ko se bode iz jajca izvalila, njegova last. Usoda pa je hotela, da se je izvalil racman. Janez Šarc je sedaj menil, da je racman le njegova last, ker je bil v sklenjeni pogodbi le govor o raci. Racman se je bil do božiča prav dobro zredil in Janez Šarc si ga je privoščil, ne da bi bil Franceta Albrehta povabil, kar je tega hudo peklo. Včeraj ponoči sta prišla Šarc in Albrecht v Mihaličevi gostilni v Trnovem skupaj. Ko je Albrecht očital Šarcu, da ga je ogoljufal, ker se je sam z racmanom mastil, vrgel mu je ta vrček v glavo. To pa je Albrehta še bolj raztogotilo, zgrabil je Janeza Šarca, ga vrgel na tla in ga s čevljem sunil v usta, da mu je izbil dva zoba. O nesrečni racman, kaj si vse provzročil!

— **Nezgoda.** Včeraj popoldne je ponesrečil v Globočnikovi tovarni delavec Pavel Selan. Kako se je nesreča pripetila še sedaj ni jasno. Monter Pavel Rothkirch iz Magdeburga je snažil parni kotel in sta mu pri tem delu pomagala delavca Pavel Selan in Albert Zoilič. Stroj je stal in ni bilo v njem para. Pavel Selan je stal pred strojem, ko je najedenkrat počilo in vrglo iz kotla neko cev, katere vijak je zadel Selana, da se je nezavesten zgrudil na tla. Misli se, da je Selan premaknil na tleh ventil, in da je stlačen zrak vrgel cev ven. Poškodba Pavla Selana je z natna.

— **Ogenj v sobi.** Edvard Ropič, 6 let star, sin poštnega uslužbenca Avgusta Ropiča na Poljanski cesti št. 65, je včeraj zvečer v stanovanju prižgal svetilko in vrgel še gorečo žveplenko preč. Žveplenka je padla na zagrinjalo pri oknu in ga vžgala. K sreči so ogenj takoj opazili in ga pogasili.

— **Tragičen slučaj** se je primeril na Reki pedsinočnim. V glediški restavraciji sta sedela dva dobra prijatelja trgovska zastopnika Raborsky in Rudan. Slednjega je bolela glava. Raborsky mu je ponudil antipirina in Rudan ga je zavžil. Koj na to je postal tako slab, da so ga morali prepeljati domov, kjer je včeraj zjutraj umrl. Mes to antipirina mu je bil njegov prijatelj dal pomotoma strihnina. Raborsky se je tako užalostil radi te nesreče, da se je ustrelil.

— **Nove razglednice** v prid družbi sv. Cirila in Metoda je izdal g. S. Skrinjar v Trstu. Razglednice so prav lične.

— **Najdena zapestnica.** Na Sokolovem zabavnem večeru se je našla zapestnica. Ker se na večer zabave ni moglo izvedeti, kdo je izgubil zapestnico, se je izročila g. Šešarku, pri katerem jo je dobil v trafiki v Šelenburgovih ulicah.

* **Obešena mati.** Od leta 1809. ni bila na Dunaju obešena nobena ženska in strašno je, da je bila po 91 letih obešena včeraj zopet ženska, — mati, morilka lastne petletne hčerke! Juliana Hummel je z zverskim, kanibalskim trpinčenjem umorila s svojim na dosmrtno ječo obsojenim možem svojo hčer, ki je bila celo „sad ljubezni“, porojen pred zakonom. Ob 8. uri zjutraj je obesil praški krvnik Wohlmeyer grozno zločinko, ki je izdihnila v dveh minutah. Pred smrtjo se je opetovano spovedala, a vedno zatrjevala, da je nedolžna. Neusmiljenim starišem je pač usoda Juliane Hummel dovelj značilen zgled!

* **Levi so ga raztrgali.** Paznik v dunajskem „Thiergartnu“, Karl Rutowsky, 37let star, oženjen mož je šel v torek popoldne pometat kletko šestorice levov in levinj. V svoji predrznosti pa zverij ni prej zapodil v drugo kletko, nego je šel smelo mednje, oborožen le z — metlo. Misli je menda, da ga zveri dobro poznajo, saj jih je krmil in snažil že več let. Toda zmotil se je. Vseh šest levov in levinj je skočilo nanj, mu strgalo obleko s telesa ter ga vpricho dveh tovarišev, ki sta prihitela Rutowskemu na pomoč, raztrgala. Paznika so potegnili iz kletke mrtvega.

* **Lord Salisbury,** angleški premier-minister, je obžalovanja vreden mož. Nedavno mu je umrla žena, sedaj pa se poroča, da je bil njegov sin pred Mafekingom smrtno ranjen ali celo ubit. Nesrečni Salisbury meni baje demisionirati ter se umakniti iz javnosti.

* **Tri leta star — komponist.** „Münchener Allgemeine Zeitung“ in „Neue Freie Presse“ poročata, da je pred kratkim nastopil v Madridu kot virtuoz tri leta stari Pepito Rodriguez Arriole, sin na Kubi padlega stotnika in izvrstne igralka na klavirju. Jedva 2 leti star je znal Pepito že igrati klavir, dne 6. decembra 1899 pa je nastopil kot virtuoz in komponist pred madridsko časopisje. Deček si zapomni vsak klavirski komad ter ga zaigra, če ga ališ le enkrat. Mati sama ga je učila doslej, a ga do 7. leta ne misli dati nikamor v šolo. Deček je — trdijo listi — živ čudež.

* **Strašen prizor v kavarni.** V Zomborju sta se v „kavarni korso“ sprla honvedski nadporočnik Jurij Hetesy in komitatni podknjigovodja Evgenij Kanyo. Bila sta si dotlej intimna prijatelja, a 28. t. m. sta se sprla toli zelo, da je potegnil nadporočnik sabljo in z enim mahom odsekal Kanyu uho. Nadporočnik je nato odšel.

Prisotni gostje so prihiteli Kanyu na pomoč, ta pa se je pogledal v zrcalo in vidoč, da nima več ušesa, je vzel iz žepa revolver ter se vpricho vseh ustrelil. Kanyo je šele nedavno zapustil ječo, kjer je bil zaprt radi dvoboja z nekim honvedom.

* **Z južnoafričanskega bojišča.** Nadporočnik Kinahan irskih kraljevih fizilirjev, ki je med ujetniki v Pretoriji, je pisal nekemu svojemu prijatelju na Angleškem pismo, v katerem je tudi tole mesto: Vse, kar ste čitali doslej na Angleškem o Burih, je neresnično. Napram ranjencem in ujetnikom se vedejo najljubeznivejše in večkrat si odtrgajo od lastnih ust, da morejo ugoditi željam angleških ranjencev ali ujetnikov. Ničesar nam ne manjka. Vse dobivamo, od obleke do šteti za zobe, in obdarjajo nas s smodkami in živežem vseh vrst. Vse imamo razen svobode. — Neki angleški vojak-prostak pa je pisal z ladije o svojem potovanju po morju: „Skoraj izstradani smo. Včeraj ponoči so se polomili stroji in tavalimo po morju dve uri brez pomoči okoli. Danes so odrekli stroji znova. Ne branim se, podariti svoje življenje Krigerju, toda nikakor ne ribam. Živimo strašno slabo. Stvar, katero nam dajejo jesti, je docela neužitna, dasi se nam zdi, da pride čas, ko bomo veseli, ako bi imeli vsaj to. Večina nas je shujšala radi slabe hrane in bolezni“.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 3. januarja. Priprave za sestavo definitivnega ministrstva Körber se nadaljujejo, in če bodo vršeca se pogajanja imela uspeh, se imenuje nova vlada že prihodnji teden. Tudi za posamezne resortne ministri že izbrani, toda zagotovljena ta kombinacija še ni. Če ponesreči, ostane Wittek še nadalje na krmilu. Novemu ministrstvu bo naloga, pripraviti teren za spravo in odstraniti največje ovire porazumljenju, tako da bi njemu sledeče parlamentarno ministrstvo ne imelo več bojovati se s češko-nemškim vprašanjem ter bi zamoglo izposlovati indemniteti za vse s § 14. uveljavljene zakone in v prvi vrsti nagodbenih zakonov.

Dunaj 3. januarja. „Fremdenblatt“ prijavlja danes veleoficiozno noto, naperjeno proti izjavam Ugrona in Gregra v delegacijah glede trozveze. V tej noti se odreka dotičnima izjavama vsak pomen, češ, da sta Ugron in Gregr „izolirana“. Vsa nota je pisana v duhu lakajske ponižnosti, a naravnost sramotno je, kako oficiozni pisar klečeplazi pred pruskim časopisjem. Temu časopisju priznava, da je objektivno, kar je flagrantna neresnica. Znano je, kako zaničljivo je „Post“ pisala o pigmejskih narodih v Avstriji, kako je „Kreuzzeitung“ zasramovala avstrijske Slovence in da so „Hamburger Nachrichten“ pisale o avstrijski armadi kakor o kakem pruskem polku. Obžalovati je, da Goluchowski na taka izzivanja ni dal primerne odgovora. O noti v „Fremdenblattu“ se bo brez dvoma še govorilo v delegaciji.

Dunaj 3. januarja. „N. Wiener Tagblatt“ poroča, da se odpelje cesar Viljem meseca maja ali junija z ladjo „Friedrich III.“ v Havre od koder pojde v Pariz, da obišče svetovno razstavo.

London 3. januarja. Iz Kapstadta se poroča, da tam še niso dobili uradnega potrdila, da je general French zavzel Kolesberg.

London 3. januarja. Vlada je sprejela ponudbo 12 domobranskih bataljonov, ki hočejo službovati zunaj domovine in pošlje 7 bataljonov v južno Afriko.

London 3. januarja. Vodstvo deželne brambe je sklenilo zahtevati 5 milijonov sterlingov za nove topove.

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali, **Za Prešernov spomenik:** Kriša nabrala v Ivanjem selu 8 K (784 + 16) katere so darovali gg. Benedek, Repič, Matičič, Dekleva, Čufer in Fink po 1 K, Fr. Domicelj, 1 K 44 vin., Jurkič 40 vin., + 16 vin. dodatka. — G. Ivan Valenčič v Trnovem 10 K, namestu noveletnih voščil. — N. N. 3 K, (kot preostanek neke zbirke 2 K in 1 K priložil nabiralec). — Skupaj 21 K. — Živeli vsi darovalci in nabiralka!

Za ubogo družino Volc so darovali: g. M. M. 1 K in g. V. P. 4 K.

Dijaški kuhinji v Kranju je darovalo Golarjevo omizje v Kranju 29 K 20 vin. namesto venca na krsto rajnega predragga družabnika svojega Viljema Robide, c. kr. fin. straže komisarja.

Odkupili so se v prid družbe sv. Cirila in Metoda od novoletnih voščil v št. Petru na Krasu naslednji gg.: Križaj in Karis po 5 K; Iv. Špilar z rodbino in Iv. Zupan po 4 K; Ivan Korošec 3 K 10 vin.; rodbina Medica in neimenovana gospa po 3 K; I. Hafner, F. Šusteršič, K. Sajovic, F. Novak, M. Jakš, Pavlič, Sever, Lavrenčič, Šlegel M., Penko, I. Bergröč, rodbina Avčim, Zelinka, Adela Bernik, Jan. Sajovic, I. Miheličič, A. Križaj, Iv. Šabec, I. Mankovč, Ana Lenasi, Karol Lenasi, A. Bučar in Stroj po 2 K; Gabršek, I. Velepich, I. Čop, I. Železny, Rud. Milharčič, Fr. Verbič, T. Debevc, Ig. Vidic, M. Kalan, A. Ludvik, Ant. Rebec po 1 K.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znane, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna škatlica 2 K a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJSKI, Tuchsleben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (11—1)

Condurango Malaga vino.

(Želodec krepčujoče vino.)

Sunja, 23. septembra 1898. Blag. gos. [M. Leustek, lekarnar v Ljubljani. Rad priznavam, da je Vaše Condurango Malaga vino pristno. Deluje posebno dobro pri želodčni boji, krepi telo, lajša in vzbuja slast do jedi.] (9—1) Dr. J. Folnegovič, obč. zdravnik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 29. decembra: Antonija Korsika, umet. in trg. vrtnarja hči, 17 let, Blew-iso-va cesta št. 1, jetika. — Friderika Čelešnik, oficijalova vdova, 66 let, Vegove ulice št. 8, Brighthova bolezen.

V deželni bolnici:

Dne 28. decembra: Neža Pavšek, gostija. 60 let, nahuha.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Januar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
2.	9. zvečer	737-3	9-6	sr. jzhod	oblačno	0-0 mm
3.	7. zjutraj	734-7	9-4	sr. jzhod	oblačno	0-0 mm
4.	2. popol.	732-0	10-6	sl. jzhod	oblačno	0-0 mm

Srednja včerajšnja temperatura 8-2°, nor- male: -2-7°.

Dunajska borza.

dne 3. januarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K 60	h
Skupni državni dolg v srebru	98	55
Avstrijska zlata rentna	96	75
Avstrijska krona rentna 4%	99	10
Ogrska zlata rentna 4%	96	95
Ogrska krona rentna 4%	94	60
Avstro-ogrsko bančne delnice	130	10
Kreditne delnice	233	35
London vista	242	55
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	20
20 mark	23	66
20 frankov	19	19
Italijanski bankovci	89	70
C. kr. cekini	11	42

Zahvala.

Za milo sočutje povodom smrti naše ljubljene hčerke, oziroma sestre, gospo- dične

Antonije Korsika

kakor tudi za obilo spremstvo k zad- njemu počitku, izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancem, posebno preč. oo. frančiškano, slavnemu pev- skemu društvu „Ljubljana“ za gniljivo nagrobno petje, ter vsem darovalcem krasnih vencev, svojo najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, 1. januarja 1900.

(13) Žalujoči ostali.

Trgovina z železnino

Val. Golob

(Andr. Druškovič-a naslednik)

Ljubljana, Glavni trg št. 10

priporoča kuhinjsko in poljedelsko orodje, štedilnike, mesorezalnice, ravnotežnice in decimalke, nepremočljive plahne, gum- nate cevi, kose, „krondiamant“, trombe za vodnjake, štajersko železo itd.

Velika izbor nagrobnih križev. Zaloge roman- in portland-cementa.

1

Tuge polni javljamo vsem sorodni- kom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu v njegovem sklepu do- padlo, našo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma mater, sestro, svakinjo in teto, gospo

Marijo Rössmann roj. Lenče

po dolgi, zelo mučni bolezni, prevideno s svetimi zakramenti za umirajoče, danes, dne 3. januarja, ob 1/3. uri zju- traj v 40. letu njene dobe iz tega živ- ljenja k sebi poklicati.

Pozemski ostanki drage pokojnice se bodo v četrtek, dne 4. januarja, ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, na Kon- gresnem trgu št. 3, svečano blagoslovili in potem na pokopališču pri sv. Kristofu pokopali v lastni rakvi.

Svete zadušne maše brale se bodo v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

V Ljubljani, 1. januarja 1900.

(14) Žalujoči ostali.

Učenca

iz dobre hiše, 14 let starega, sprejemem takoj.

F. Skušek

(1—2)

trgovina z mešanim blagom v Metliki.

Učenec

iz dobre hiše se sprejme v prodajalno z mešanim blagom. — Kje? pove upravnistvo „Slov. Nar.“.

(2—2)

Crin d'Afrique

naravnost dovoženo 2355-3

Gius. Pelosi, Trst.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** **dež Trbiž**. Ob 12. uri 5 m. po ačisti osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno- grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopolndne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzenj, Marijine vare, Hebr, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje**. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža**. Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo- vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dolo- lndne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lience, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon- tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja**. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Franc Jurman

umirovljeni učitelj

stanujoč na **Privozu štev. 3** ubira in popravlja po ceni stare glasovirje. (7—1)

Zanesljiv

(12—1)

magaziner

se takoj sprejme pri

R. Ranzinger-ju v Ljubljani.

Firm. 267/99.

Bekanntmachung.

Vom k. k. Landes- als Handelsgerichte in Laibach wird bekannt gemacht, dass der k. k. Landes-Präsident für Krain auf Grund des §. 11 des Einführungsgesetzes zum Handelsgesetzbuche und des §. 16 der Ministerial-Verordnung vom 14. Mai 1873, R. G. Blt. No. 71 für die im Jahre 1900 zu erlassenden Verlautbarungen der Eintra- gungen in das hiergerichtliche Handelsregister die Amtsblätter der „Wiener Zeitung“ und der „Laibacher Zeitung“ sowie das Tagblatt „Sloven- ski Narod“ (Inseratenthell), für die Verlautbarung der Eintragungen in das Register für Erwerbs- und Wirtschafts-genossenschaften jedoch das Amts- blatt „Laibacher Zeitung“ bestimmt hat.

Laibach, am 29. Dezember 1899. (15)

(Razglas. C kr. dež. kot. trg. sodišče v Ljubljani naznanja da je c. kr. dež. predsednik za Kranjsko na temelju §. 11. uvodnega zakona k trg. zakoniku in §. 15. ministrske odredbe z dne 14. maja 1873 drž. zak. št. 71 določil uradna lista „Wiener Zeitung“ in „Laibacher Zeitung“ ter dnevnik „Slovenski Narod“ (inserirni del) da se v njih priklajajo za l. 1900 namenjeni razglaši o vpisih v tusodni trg. register, za razglase o vpi- sih v register za pridobitve in gospodarske za- druge pa uradni list „Laibacher Zeitung“. — Lju- bljana, dne 29. decembra 1899.

Firm. 268.

Einz. I. 281.

Bekanntmachung.

Beim k. k. Landes- als Handelsgerichte in Laibach wurde bei der im Handelsregister für Einzelfirmen eingetragenen firma:

„Anton Rakovec“

zum Betriebe des Lederhandels in Krainburg: 1. die Löschung des bisherigen Firmen- habers Anton Rakovec infolge Ablebens und der von demselben dem Johann Rakovec ertheilten Procura; 2. die Eintragung des neuen Inhabers Johann Rakovec, Fabrikant in Krainburg und 3. die Löschung des Beisatzes: „zum Be- triebe des Lederhandels“ unter gleichzeitiger Ein- tragung des Beisatzes „Leder- und Schuhfabrik“ vollzogen.

K. k. Landesgericht Laibach,

Abth. III, am 29. Dezember 1899. (16)

(Razglas. Pri c. kr. dež. kot. trgovinskem sodišču v Ljubljani se je pri trvdki Anton Rakovec, trgovina z usnjem v Kranji, vpisani v trgovinski register za posamne trvdke: 1.) izbrisal dosedanj i imetelj trvdke Anton Rakovec zaradi smrti in od tega Ivanu Rakovcu podeljena prokura; 2.) vpisal nov i imetelj Ivan Rakovec, tovarnar v Kranju in 3.) izbrisal dodatek: „trgovina z us- njem“ in ob jednem vpisal dodatek: „tovarna za usnje in čevlje“. — C. kr. dež. sodišče v Ljub- ljani. Odd. III., dne 29. decembra 1899.

K novemu letu 1900:

Raznovrstna bogata zaloga koledarjev, različnih trgovskih in kopirnih knjig, papirja itd.

Vizitnice, zavitki in listovni papir s tiskom ter druga manjša trgov- ska naznanila se takoj, lično in ceno izvršujejo

pri trvdki

(2319—4)

Karol Till.

Josip Oblak

umetni in galanterijski strugar

Trubarjeve ulice št. 3

izvršuje vsakovrstne v njegovo stroko spadajoče stvari po najnižji ceni. Palice za okna od 50 kr. do 2 gld. 25 kr., kegljiske kroglice 12 cm debele 1 gld. 25 kr., 13 cm debele 1 gld. 60 kr., noge za omare od 3 do 5 kr. — V zalogi ima tudi razne cigarnike in zdravstvene pipe do najfinejše vrste. Popravila od kosti, roga, morskih pen, iantarja, lesa izvršuje po najnižji ceni. 1

Pekarija in slasčičarna

Jakob Zalaznik

Glavna trgovina:

Stari trg št. 21.

Podružnica:

Vegove ulice št. 12.

Tu se dobiva 4krat na dan sveže, ukusno, zdravo in slatno pekarsko pecivo, vseh vrst kruh na vago, ržen kruh in prepe- čenec (Vanille-Zwieback). V svojih slasči- čarnicah postrezam točno z najfinejšim nasladnim pecivom in s finimi pristnimi likerji ter z Vermouth-vinom. Posebno opozarjam na fine indijanske krote in zavitke s smetano napolnjene. 1

Prej J. Zor **Alojzij Erjavec** J. Zor

črevljarski mojster v Ljubljani, Cevljarske ulice 3.

Po večletni skušnji, kakor tudi po dovršenem strokovnem tečaju v Ljubljani c. kr. tehnolo- gičnega obrtnega muzeja na Dunaju mi je mogoče vstrezati vsem zahtevam svojih p. n. naročnikov. Priporočam se prečasti duhovščini in sl. občin- stvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuval. Delo je ceno, pošteno in trpežno. V zalogi so razna mazila, voščila za črno in rujavno obuvalo, ter razne potreščine za to obrt. 1

Mere se shranjujejo. — Vnanjim naročilom naj se priloži vzorec.

MODERCE natančno po životni mer za vsako starost, za vsaki život in v vsaki fačoni

priporoča

HENRIK KENDA v Ljubljani, Glavni trg št. 17. 1

Skladišče za modno blago, pozamentrije, trakove, čipke, svilen blago, perilo, e s e s e klobuke za dame, tkana in kratka roba na debelo in drobno. s e s e s